

Rettelsesblad

(Der er indsat et nyt punkt 6 under afsnittet "Udvalgets behandling af forslagene")

til

BETÆNKNING

Afgivet af Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg

vedrørende

EM 2016/ 65: Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at rette henvendelse til den danske regering, med henblik på nedsættelse af et grønlandsk/dansk udvalg på administrativt niveau, der skal fremkomme med anbefalinger til hvorledes og hvordan Forsvarsaftalen af 1951 med efterfølgende tillægsaftaler kan genforhandles, således at forsvarsaftalekomplekset og den amerikanske militære tilstedeværelse i Grønland i højere grad kommer Grønland til gavn.

(Medlem af Inatsisartut Hans Enoksen, Partii Naleraq)

og

EM 2016/90: Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges til EM2016 at fremlægge en evaluering af Forsvarsaftalen af 1951 og efterfølgende relevante tillægsaftaler for Inatsisartut (eller såfremt fortrolighedshensyn nødvendiggør dette: for Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg). Evalueringen skal indeholde en vurdering af de i aftalen for Grønland relevante politisk-økonomiske elementer, foruden en afklaring af Selvstyrets beføjelser og kompetence ift. aftalen inden for rammen af Rigsfællesskabet.

(Medlem af Inatsisartut, Sara Olsvig, Inuit Ataqatigiit)

og

EM 2016/93: Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at gennemføre fælles dansk/grønlandske forhandlinger med USA for at sikre Grønland og det grønlandske samfund det størst mulige afkast og fordele af den amerikanske militære tilstedeværelse i Grønland. Naalakkersuisut skal i medfør af Forsvarsaftalen af 1951 med efterfølgende tillægsaftaler fortsat arbejde for at sikre klare fordele i forhold til USA's aktiviteter i Grønland herunder også i forhold til entydig afklaring af miljøansvar for efterladte amerikanske militære installationer i Grønland, om nødvendigt med krav om forhandling af tillægsaftale eller genforhandling af Forsvarsaftalen af 1951.

(Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Udenrigsanliggender)

Afgivet til forslagernes 2. behandling

Udvalget har under behandlingen senest bestået af:

Ane Hansen, formand, Inuit Ataqatigiit
Justus Hansen, Demokraatit, næstformand
Vivian Motzfeldt, Siumut
Ineqi Kielsen, Siumut
Kalistat Lund, Inuit Ataqatigiit

Indledningsvist skal det bemærkes, at forslagene EM2016/65 og EM2016/90 blev førstebehandlet den 5. november under Efterårssamlingen 2015, mens forslaget EM2016/93 blev førstebehandlet den 12. oktober under Efterårssamlingen 2016. Udvalget har ad to omgange valgt at anmode Formanskabet for Inatsisartut om udsættelse af punkterne 65 og 90 af respekt for de igangværende forhandlinger mellem Grønland/Danmark og USA – første gang til Forårssamlingen 2016, og anden gang til Efterårssamlingen 2016.

Da alle tre forslag tager udgangspunkt i tabet af servicekontrakten for Pituffik har udvalget besluttet at behandle alle tre forslag samlet. Udvalget har efter 1. behandlingen den 5. november under Efterårssamlingen 2015, og den 12. oktober under Efterårssamlingen 2016 gennemgået forslagene.

Forslagenes indhold og formål

Den 1. november 2014 blev det offentliggjort, at det amerikanskejede danske selskab Exelis Services A/S havde vundet udbudsrunderen om vedligeholdelse og servicering af Pituffik / Thule Air Base (herefter Pituffik). En opgave som tidligere blev varetaget af det grønlandske/danske selskab Greenland Contractors A/S. Ligeledes skal formålet med beslutningsforslagene ses i relation til den forespørgselsdebat (FM2015/39), der blev behandlet i Inatsisartut den 19. marts under Forårssamlingen 2015, hvor samtlige partier stemte for nedenstående Inatsisartutudtalelse:

”Et samlet Inatsisartut ser med stor alvor på den mistede servicekontrakt på Pituffik. Partierne går sammen om det fremadrettede arbejde for, at dette ikke sker igen. Partierne mener, at det eksisterende forsvarsftalekompleks må granskes med henblik på at genforhandle de områder, hvor Grønlands interesser ikke i tilstrækkelig grad tilgodeses. Det er vores overordnede indstilling, at servicekontrakter ikke er garanti nok for indtægter fra Pituffik til Grønland. Inatsisartut afventer med stor interesse, at advokatundersøgelsen vedrørende den mistede servicekontrakt på Thule Air Base bliver færdiggjort. Inatsisartut skal kraftigt opfordre Naalakkersuisut til, at advokatundersøgelsen bliver fremlagt for Inatsisartut og offentligheden.”

Essensen af alle tre beslutningsforslag er således, at tilstedeværelsen af en amerikansk base i Grønland skal komme det grønlandske samfund og befolkning til størst mulig gavn.

Der er dog samtidig forskel på de tre beslutningsforslag.

I forslag EM2016/65 skal en grønlandsk/dansk administrativ arbejdsgruppe komme med anbefalinger til hvorledes og hvordan Forsvarsaftalen af 1951 og efterfølgende tillægsaftaler kan genforhandles.

I forslag EM2016/90 skal Naalakkersuisut internt evaluere Forsvarsaftalen af 1951 med efterfølgende tillægsaftaler, samt afklare Selvstyrets kompetence i forhold til aftalen, og indenfor rammerne af Rigsfælleskabet.

I forslag EM2016/93 skal Naalakkersuisut gennemføre fælles grønlandsk/danske forhandlinger med USA for at sikre Grønland de størst mulige fordele af den amerikanske militære tilstedeværelse. Forslaget pålægger samtidig Naalakkersuisut fortsat at arbejde for at sikre Grønland sådanne fordele, herunder også i forhold til miljøansvaret for efterladte amerikanske installationer i Grønland. Om nødvendigt skal Naalakkersuisut fremsætte krav om forhandling af en ny tillægsaftale eller om genforhandling af Forsvarsaftalen af 1951.

1. behandling af forslagene i Inatsisartut

1.1 Første behandlingen af EM2016/65 og EM2016/90

Der var i udgangspunktet støtte til beslutningsforslagene ved deres førstebehandling i Salen.

Naalakkersuisut støttede tanken bag forslagene, men ønskede, at det igangværende forhandlingsforløb mellem Grønland/Danmark og USA skulle afsluttes først. Herefter kunne en eventuel evaluering finde sted. Baggrunden for dette var, at Naalakkersuisut ikke ønskede, at der skulle foregå forhandlinger samtidig med, at der blev arbejdet på en evaluering af Forsvarsaftalen af 1951 med efterfølgende tillægsaftaler. Naalakkersuisut fremsatte derfor ændringsforslag

"Naalakkersuisut pålægges at færdiggøre de nuværende forhandlinger i overensstemmelse med Inatsisartuts vedtagelse af 19. marts 2015, således at Naalakkersuisut på et efterfølgende oplyst grundlag kan træffe beslutning om en eventuel nedsættelse af et administrativt fælles dansk-grønlandsk udvalg som kan fremkomme med en evaluering af de relevante politisk-økonomiske elementer af forsvarsaftalekomplekset, en afklaring af selvstyrets beføjelser og kompetencer i forhold til aftalen indenfor rammen af Rigsfællesskabet samt anbefalinger til hvorledes og hvordan Forsvarsaftalen af 1951 med efterfølgende tillægsaftaler kan genforhandles, således at

forsvarsaftalekomplekset og den amerikanske tilstedeværelse i Grønland i højere grad kommer Grønland til gavn.”

På baggrund af behandlingen i Salen blev det besluttet at sende forslagene til behandling i Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg.

1.2 Første behandlingen af EM2016/93

Der var ved forslaget førstebehandling i salen bred opbakning fra samtlige partier, og løsgængerer. Herefter blev forslaget henvist til behandling i Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg.

Udvalgets aktiviteter i forbindelse med behandlingen af forslagene

Udvalget har som led i sin behandling af tabet af servicekontrakten for Pituffik afholdt en række møder og samråd med Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggende i 2015 og 2016 om spørgsmålet om tabet af servicekontrakten for Pituffik. Ligeledes har udvalget ad flere omgange stillet spørgsmål til Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggende om samme emne. Desuden deltog udvalget i august/september 2016 i en fælles orienteringsrejse til Washington, D.C. og Colorado Springs i USA, med Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggende, hvor udvalget fik udbygget sit indblik i en række forhold relateret til den amerikanske militære tilstedeværelse i Grønland. Udvalget takker Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggende for samarbejdet omkring tabet af servicekontrakten for Pituffik. Det er vigtigt, at Inatsisartut og Naalakkersuisut står sammen og samarbejder for et spørgsmål, der er af så stor betydning for Grønland.

Udvalgets behandling af forslagene

Indledningsvist skal det bemærkes, at udvalget har drøftet Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggendes ændringsforslag ved 1. behandlingen af EM2016/65 og EM2016/90 under Efterårssamlingen 2015. Udvalget antager, at ændringsforslaget ikke længere er aktuelt, da Naalakkersuisoq under Efterårssamlingen 2016 har fremsat beslutningsforslag EM2016/93. Udvalget konstaterer imidlertid, at Naalakkersuisut ikke formelt har trukket ændringsforslaget til EM2016/65 og EM2016/90. På baggrund af Naalakkersuisuts efterfølgende fremsættelse af et selvstændigt beslutningsforslag, finder udvalget dog ikke anledning til nærmere at behandle Naalakkersuisuts ændringsforslag til EM2016/65 og EM2016/90.

Udvalget har drøftet de tre beslutningsforslag, og finder, at emnet og dets betydning for Grønland fordrer politisk enighed, og at der fra politisk side meldes ud med én stemme. Udvalget anser det derfor også som en styrke, at samtlige politiske partier i Inatsisartut har været repræsenteret i udvalget under udvalgets behandling af beslutningsforslagene.

Et enigt udvalg finder det vigtigt, særligt i lyset af situationen med Pituffik, at Forsvarsaftalen af 1951 med relevante, efterfølgende aftaler og tillægsaftaler bliver gennemgået aftale for aftale – økonomisk og juridisk – med henblik på at afgøre, om aftalerne eventuelt skal revideres eller søges helt eller delvist genforhandlet. Uanset hvilken af de nævnte løsninger, der anvendes, er det vigtigt, at tilliden til aftalepartnerne genoprettes.

Et enigt udvalg er enig med Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender i, at det nuværende aftalekompleks mht. Forsvarsaftale af 1951 er for skrøbelig en konstruktion, og derfor betyder, at Grønlands afkast er alt for skiftende. Samtidig vil udvalget udtrykke sin beklagelse over, at politiske aftaler, som er indgået alene mellem Danmark og USA frem til 2003, hvor Grønland først med Itilleqerklæringen i 2003 blev sikret en plads ved forhandlingsbordet i forbindelse med udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål der vedrører Grønland, nu søges løst ad rettens vej.

Udvalget har drøftet en række emner, der har sammenhæng med udvalgets behandling af de tre forslag, som her vil blive gennemgået i nedenstående rækkefølge:

1. Det sikkerhedspolitiske spørgsmål
2. Oprydningen efter militære anlæg i Grønland
3. Alternative løsninger
4. En grønlandsk evaluering eller forhandlinger
5. Grønland på vej mod selvstændighed
6. Grønland har ikke været en part i beslutningen

Ad 1 - Det sikkerhedspolitiske spørgsmål

Grønlands geografiske placering har under og siden 2. verdenskrig været af stor betydning for det amerikanske forsvars tilstedeværelse i Grønland, og tidligere har USA været mere massivt til stede i Grønland, men i takt med den teknologiske udvikling og den kolde krigs ophør har det amerikanske forsvar nedtrappet sin tilstedeværelse i landet, således at det i dag alene er på basen ved Pituffik, at det amerikanske forsvar er til stede i Grønland. I en verden, hvor interessen for Arktis gennem særligt de seneste 10 år har været stadig stigende, er udvalget fuldt ud klar over, at den amerikanske tilstedeværelse også er med til at sikre grønlandsk territorium. Men også at USA samtidig sikrer egne interesser.

Ad 2 - Oprydningen efter militære anlæg i Grønland

I forslaget fra Naalakkersuisut er der ligeledes et krav om en entydig afklaring af miljøansvar for efterladte amerikanske militære installationer i Grønland. Citat.:

”at der af USA og Danmark kræves afklaring og oprydning af samtlige forhenværende amerikanske baser i Grønland, herunder også ved eventuel fremtidig nedlukning af Thule

Air Base; samt at Grønland bør arbejde for at sikre at der indledes forhandlinger med USA og Danmark om miljøansvar ved eventuel fremtidig nedlukning af Thule Air Base”.

Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender anfører selv, at punkt 93 tager højde for de seneste udviklinger i de igangværende forhandlinger mellem Grønland/Danmark og USA om tabet af servicekontrakten for Pituffik.

Udvalget er enig med Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender i princippet om, at ”Forurener betaler”. Udvalget bemærker dog, at spørgsmålet om oprydning er et spørgsmål om rimelighed snarere end om ret (et moralsk spørgsmål, om man vil), idet der ikke findes noget retsligt grundlag for at kræve oprydning, da anlæggene og installationerne er oprettet og forladt i en tid, hvor der ikke fandtes lovgivning på området.

Udvalget har selv beskæftiget sig med spørgsmålet og udsendte den 26. august en pressemeddelelse, hvori der står:

”Udvalget opfordrer til, at der gennemføres en ny uvildig undersøgelse, der kortlægger de forladte militære installationer, og undersøger graden af forurening, og miljøpåvirkninger. Dette skal ske på baggrund af de nye oplysninger om klimaændringernes påvirkning af forureningsfaren fra Camp Century. Ikke mindst kræver udvalget en prioritet handlingsplan, dvs. en plan for, i hvilken rækkefølge der skal foretages en oprydning”

Udvalget finder det er kritisabelt, at Danmark og USA, der begge samarbejdsparter med Grønland, ikke vil tage ansvar og sikre, at der gennemføres en undersøgelse af forureningsgraden og miljøpåvirkning af de forladte militære installationer. Forsvarsaftalen af 1951 er indgået på et tidspunkt, hvor Grønland ikke havde nogen indflydelse på udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål. Og hvor viden om miljø og forurening langt fra er på samme niveau, som i dag, og hvor der ikke fandtes lovgivning, nationalt og internationalt, på området.

Udvalget har tiltro til, at Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender kan vurdere, med hvilken vægt og fylde placering af miljøansvaret skal indgå i forhandlingerne mellem Grønland/Danmark og USA.

Ad 3 - Alternative løsninger

Udvalget har tidligt i forløbet omkring tabet af servicekontrakten for Pituffik drøftet alternativer til en rent økonomisk kompensation for tabet af servicekontrakten for Pituffik, og som både

Grønland, Danmark og USA kunne have en fælles interesse i, og ejerskab for. Udvalget finder, at der i forhandlingerne med USA også bør indgå emner som f.eks. en opmåling af vores kyster, og udarbejdelse af søkort, ligesom forskningssamarbejdet kunne øges mellem Grønland og USA. Ligesom der kunne skabes et partnerskab og samarbejde indenfor emner som teknologiudvikling, energiudnyttelse, miljø, uddannelse, turisme, trafik, og handel mv.

Ad 4 - En grønlandsk evaluering eller forhandlinger

Udvalget har drøftet, hvorvidt der bør være en grønlandsk evaluering af Forsvarsaftalen af 1951 og efterfølgende tillægsaftaler, hvorefter der, hvis der konstateres et behov, kan indledes forhandlinger med Danmark, og siden med USA. Udvalget finder det på den ene side naturligt, at Forsvarsaftalen af 1951 og efterfølgende tillægsaftaler vurderes ud fra de i aftalekomplekset relevante politisk – økonomiske elementer, ligesom spørgsmålet om Hjemmestyre og senere Selvstyre blev debatteret internt i Grønland først. På den anden side har de forhandlinger, som startede op mellem Grønland/Danmark og USA, efter det blev klart, at servicekontrakten blev vundet af et amerikansk/dansk selskab, der har karakter af et skuffeselskab nu varet i næsten 3 år. Udvalget finder, at det vil være for sent i forløbet at starte en evaluering op, samt at en evaluering vil kunne fjerne fokuset på de igangværende forhandlinger, hvilket ikke tjener grønlandske interesser.

Ad 5 - Grønland på vej mod selvstændighed

Udvalget finder det derfor naturligt, at der som led i forhandlingerne mellem Grønland/Danmark og USA om Forsvarsaftalerne tages højde for, at Grønland en dag kan blive en selvstændig nation.

Grønland har længe talt om få en selvåren økonomi, og blive en selvstændig nation. Spørgsmålet om selvstændighed fremgår ligeledes af indledningen til den nye kollationsaftale for 2016-2018:

"Grønland er uigenkaldeligt på vej mod selvstændighed og denne proces kræver ikke alene politisk stabilitet, men også national samling. Parterne er enige om at fremføre forslag til ny forfatning ved udgangen af denne valgperiode".

Ad 6 - Grønland har ikke været en part i beslutningen

Udvalget kan konstatere, at alle tre beslutningsforslag tager udgangspunkt i Forsvarsaftalen af 1951, dvs. en aftale, der over 50 år gammel, og som blev indgået på et tidspunkt i Grønlands historie, hvor landet stadigvæk var en dansk koloni, og hvor Grønland var uden indflydelse på udenrigs- og forsvarspolitiske forhold, både formelt og uformelt.

Forslagenes økonomiske konsekvenser

Med hensyn til punkt EM2016/65 skønnes de samlede administrative udgifter ved beslutningsforslagets realisering at være mellem 2 til 3 millioner kroner. Med hensyn til punkt EM2016/90 skønnes de samlede administrative udgifter ved beslutningsforslagets realisering at kunne afholdes inden for rammen af Udenrigsdirektoratets normerede bevilling. Dog med det forbehold, at der kan være behov for indhentning af ekstern konsulentbistand eller rejseaktivitet, f.eks. i form af møder i Danmark. Med hensyn til punkt EM2016/93 skønnes de økonomiske udgifter at være på linje med de anslåede udgifter i punkt EM2016/65, dvs. mellem 2 til 3 millioner kroner over en 2-årig periode. Udvalget finder, at forslagene økonomiske konsekvenser er realistisk beskrevet.

Udvalgets indstillinger:**EM2016/65**

Et enigt udvalg indstiller forslaget til forkastelse.

EM2016/90

Et enigt udvalg indstiller forslaget til forkastelse.

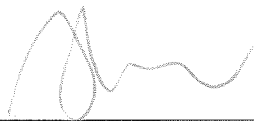
Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggendes ændringsforslag til EM2016/65 og EM2016/90

Et enigt udvalg indstiller Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggendes ændringsforslag til forkastelse.

EM2016/93

Et enigt udvalg indstiller forslaget til vedtagelse

Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget overgive forslagene til 2. behandling.

Ane Hansen,
Formand

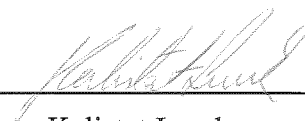
Justus Hansen
Næstformand

Vivian Motzfeldt

Ineqi Kielsen

Kalistat Lund

Ane Hansen,
Formand

Justus Hansen
Næstformand

Vivian Motzfeldt

Ineqi Kielsen

Kalistat Lund